

Turizam se često promovise kao održivo i profitabilno rešenje za deindustrijalizovane gradove i gotovo pa napuštena sela. Prilikom promocije zaboravlja se uticaj na prirodu koji turisti donose sa sobom, posebno zahtevni bogati turisti, koji prekomerno putuju avionima i potražuju skupa i ekskluzivna dobra sa svih strana sveta (od avokada i jagoda u novembru do privatnih bazena). Ovakav turizam dodatno utiče na stvaranje gasova staklene bašte i ubrzanja klimatskih promena.

Utjecaj industrije turizma na problem klimatskih promjena daleko je podcijenjen, a države su iz krivog uvjerenja kao razvojni put birale brze turističke projekte velikih razmjera. Naime, ugljični otisak turizma čak je četiri puta veći nego se do sada mislilo i čini 8 posto svih emisija stakleničkih plinova na planetu. "Ovi bi se nalazi trebali uzeti u obzir u budućim promišljanjima nacionalnih razvojnih strategija i politika", ističu znanstvenici u istraživanju čiji su rezultati objavljeni u znanstvenom časopisu Nature Climate Change.

Da je turizam napad na okoliš svoje vrste, možemo se uvjeriti svake turističke sezone. No, osim pritiska na zaštićene djeliće prirode, otpada, uništavanja obale u ime profita od turizma, turizam je izvor i značajnog dijela štetnih emisija koje ubrzavaju klimatske promjene, i to čak četiri puta veći izvor nego se do sada mislilo.

"Ugljični otisak turizma čini 8 posto svih emisija stakleničkih plinova na planetu", govore zabrinjavajući rezultati novog istraživanja znanstvenika s dva australska sveučilišta, Sveučilišta u Sydneyu i Sveučilišta Queensland, te tajvanskog Nacionalnog sveučilišta Cheng Kung, objavljeni u znanstvenom časopisu Nature Climate Change prošloga tjedna. Ove brojke toliko odskaču od dosadašnjih podataka kojima se baratalo, jer su se znanstvenici prvi put uhvatili zahtjevnog zadatka procjene cijelog lanca opskrbe u turizmu, uključili su i prijevoz, smještaj, hranu i piće, suvenire, odjeću, kozmetiku i drugu robu koja se koristi ili proizvodi za turističku industriju. U impresivnom naporu identificirali su ugljične tokove između 160 zemalja svijeta, uključujući i Hrvatsku, između 2009. i 2013. "Prethodne su studije gledale samo utjecaj nekih potrošnih roba i lanaca dobave, a mi smo koristili multi-regionalne input-output analize kako bismo pratili više od milijardu dobavnih lanaca za cijeli spektar potrošnih roba i usluga", izjavila je za H-Alter Arunima Malik sa Sveučilišta u Sydneyu, jedna od autorica izvještaja.

Rezultati istraživanja pokazuju da povećana potražnja za energetske intenzivnim putovanjima daleko nadmašuje pokušaje da se industrija dekarbonizira. Bogati ljudi putuju više, te time utječu na rast emisija puno više, nego što ih, primjerice, tehnološka poboljšanja, poput energetske učinkovitosti, smanjuju. Želja za sve egzotičnijim destinacijama, sve veća ovisnost o zračnom prometu i luksuznim dobrima, ima puno veći utjecaj na budućnost planeta nego se dosad mislilo.

“Izračunali smo da je između 2009. i 2013. globalni ugljični otisak turizam porastao s 3,9 na 4,5 Gt CO₂. Nastavljanje po ovakvom business as usual scenariju podići će emisije globalnog turizma na 6,5 Gt do 2025. Najvažniji razlog za to su rastući prihodi, drugim riječima bogatstvo. Postoji snažna veza između bogatstva i ugljičnog otiska”, objašnjava Malik. Istovremeno, najmanje 15 posto globalnih emisija iz turizma ovoga trenutka još uvijek nisu uključene u obvezujuće ciljeve smanjenja emisija. Naime, međunarodni zračni promet i teretni brodski promet su isključeni iz Pariškog sporazuma, ističe se u istraživanju. “I putnici i turistička odredišta trebaju raditi zajedno kako bismo smanjili emisije iz turizma”, odgovara Malik na pitanje jesu li te emisije odgovornost koju treba pripisivati zemljama iz kojih turisti dolaze ili zemljama koje su turistička odredišta.

U oba slučaja za najviše odgovoran je SAD, turisti iz SAD-a u drugim zemljama najveći su izvor emisija, a SAD i kao turističko odredište opet generira najviše zagađenja. Slijede ih Kina, Njemačka i Indija. No, kako ističe Malik, kada se pogledaju emisije po glavi stanovnika, najgore prolaze male otočne države koje imaju najveći otisak emisija. Primjerice, u slučaju Maldiva, 95 posto emisija povezanih s turizmom stvaraju međunarodni turisti, a upravo je ta država već pogođena posljedicama klimatskih promjena. Turisti su odgovorni za čak 30 do 80 posto nacionalnih emisija otočnih ekonomija, kao što su one Maldiva, Cipra ili Sejšela.

Kada se pak gleda utjecaj po glavi putnika, Kanađani, Švicarci, Nizozemci, Danci i Norvežani odgovorni su za puno veći ugljični otisak kada odlaze u druge države, nego što ih proizvode turisti u njihovim zemljama. S druge strane, stanovnici već spomenutih otočnih ekonomija opterećeni su puno većim otiskom od svojih posjetitelja nego što ih oni proizvode drugdje. To je slučaj i za druge popularne turističke zemlje, kao što su Grčka i Tajland, ali i Hrvatska. “Odgovorni turisti bi trebali biti svjesni zagađenja koje proizvode kada izaberu u koje će se aktivnosti uključiti ili robu koju će kupiti, te zatim birati tako da proizvode manje emisija. No, stvarna promjena doći će od primjere propisa i poticaja koji će ohrabrivati niskougljično intenzivan rad. Jedna od mogućnosti je eko-označavanje koje bi promoviralo održivo niskougljično poslovanje”, kaže Malik.

Popularno, ali krivo mišljenje kako je turizam razvojna opcija niskog utjecaja potaknulo je države da traže brzi razvoj kroz turističke projekte velikih razmjera, u nekim slučajevima i da udvostruče broj posjetitelja u vrlo kratkom razdoblju.

“Mi smo pokazali da takva potjera za ekonomskim rastom dolazi sa značajnim teretom zagađenja, jer je turizam značajno više ugljično intenzivan nego neka druga područja ekonomskog razvoja. Razvoj turizma zato nije donio smanjenje nacionalnih emisija. Ovi bi se nalazi zato trebali uzeti u obzir u budućim promišljanjima nacionalnih razvojnih strategija i

politika”, zaključuju autori istraživanja čiji su rezultati vrlo relevantni i za kreiranje hrvatskih razvojnih opcija.

Podsjetimo, klimatske promjene donose sa sobom i dizanje razine mora, ekstremne vremenske događaje, pretvaranje dijelova Mediterana u pustinje i slične promjene koje donose značajne prijetnje i samom turizmu, pa bi turističkom sektoru u svijetu trebalo biti u interesu da se zabrine nad vlastitim sudjelovanjem u potkopavanju budućnosti.

Izvor: glasnikokvir.com